

14 מחנימה מצרים דבלתימה ירושלימה מדברה. ובית שמאי דרב יהודה
אמר רב מנא להו, מלאיש זר נפקא. ובית הלל נמי תיפוק להו מלאיש זר,
אין הכי נמי, חוצה למה לי, לרבות הארוסה. ואידך, מחוצה החוצה. ואידך,

מסוה"ש 14 מחנימה. ש"צ יז כה. מצרימה. בראשית יב י. דבלתימה. נמדנר לג מורמו. ירושלימה.
יתקאל ח ג. מדברה. דה"א ה ט. 16 חוצה למה לי לרבות הארוסה. וזת"נ דנרים כה ה,
ירוש' יצמות פ"א ה"ו (ג ח), ועי' יומא יג ב.

ציונים 15-14 וב"ש דר"י אמר רב מנא להו מלאיש זר נפקא. תשו' חזו"ל סג, עי' לו"ז ח"א תרמו.
16 חוצה למה לי לרבות הארוסה. וי"י יצום פ"א ח, סמ"ג עשין נא, טושו"ע אה"ע קנו א. — פס"ז
כי תלך ומג עני' ג, מדה"ג שם כה ה, נה"ג יצום סא א, ה"ג עני' רג, ר' אליקים יומא יג: חינוך תקנה, מאירי
יומא יג: ועי"ש קדושין עה: ריטב"א יומא יג: גל"ד ומאמר ג כלל ד פ"ג. 17-16 ואידך חוצה החוצה לא
משמע להו. רש"א סוכה כה: ריטב"א שם.

שינויי נוסחאות

חסר⁽⁴⁰⁾. • ה"א | מ ר ה⁽⁴¹⁾, ר² ה. • ותנא |
ו ר² ש² תנא⁽⁴²⁾, ג³¹ ג⁷⁴ תאני. • ותנא דבי ר' |
ישמעאל | ישאמ"ב⁽⁴³⁾. • דבי ר' ישמעאל | ג³¹
ר' ישמע'. • כגון | ר² חסר⁽⁴⁴⁾. • אלימה | ג³¹
אלימה, ג⁶⁹ חסר⁽⁴⁵⁾, ר² אלימה. 14-13 אלים
— מחנים — מצרים | א ג³¹ ג⁶⁹ ח מ ר ר² חסר⁽⁴⁶⁾.

14 מחנימה — מצרימה דבלתימה ירושלימה | א
נוסף: סוכתה⁽⁴⁷⁾, ר² מחנימה — מצרימה דבליתימה
ירושלימה. • מדברה | ר המדברה⁽⁴⁸⁾, ח נוסף:
כשרמה לודה שכמה. • דרב יהודה | ג ג⁶⁹ הא
דרב יהודה⁽⁴⁹⁾. 15-14 דרב יהודה אמר רב מנא
להו | ישאמ"ב⁽⁵⁰⁾.

תיבת "מצרים" חסרה גם בד"ש. (47) "סוכתה", כ"ה
בירוש' המובא בהע' 40, ויש שם תיבות שאינן
לפנינו, עי"ש. ובב"ר פרשה ג (הוצ' תיאודוראלבס
עמ' 518): סדמה שעירה מצרימה, ובפ' סח עמ' 777:
סדמה שעירה חרנה, ועי' שם בש"נ והערות. ביל"ש
רק: אלימה מחנימה מצרימה, והשאר ליתא, ואף
ברשב"א ומאירי מביאים רק חלק מהתיבות, וכפה"נ
קיצרו. (48) וכן הניה הב"ה, ועי' תוד"ה כיון
דכתיב. (49) וכן ברי"ד. בתשו' חזו"ל: דר' יהודה,
ונראה שפתרונו "דרב יהודה", ועי' לעיל הע' 27.
(50) יל"ש שם, וכפה"נ קיצר, וכמש"כ בהערות דלעיל.
(51) וכן ביל"ש שם, רי"ד, ואו"ז ח"א תקצה.
(52) ונוספה תיבת "נפקא" ע"פ מהרש"ל. אבל אם
לתקן, נראה דיש לתקן כמו בכל שאר כתה"י: נפקא
להו מלאיש זר. (53) כפה"נ בדילוג הדומות זר — זר
(וראה לעיל בסמוד דבכ"מ חסרה תיבת "נפקא").
ביל"ש רק: וב"ה (והשאר ליתא), וצ"ע אם גורס
כן או שקיצר, ועי' כע"ז לעיל בהע' 50. (54) מלבד
תיבת "נמי" דליתא שם. (54) וכן בפסקי רי"ד.
(55) וכן רשב"א. ברי"ד: אלא החוצה למה לי.
(56) יל"ש שם. (57) וכן תוס', תוס' הרא"ש, רי"ד,

בסמוד דבכ"י זה ליתא תיבת "הכתוב". (40) וכן
ליתא במאירי ובריטב"א, וכ"ה בכמה מקומות ברש"י
עה"ת, עי' בראשית יד י, כה ג, וכ"ה בתהלים ט
יה (וול"ף: א"ר נחמיה כל תיבה הצריכה למ"ד
בתחלתה הסיל לה ח"א בסופה כגון מצרימה מדברה
התיבון ליה והכתיב ישובו רשעים לשאול א"ר אבא
בר זבדי למדריגה התתונה של שאול ומהו ישובו
לאחר שיצאו מניהם ועמדו בדיון ויתחייבו ישובו
למדריגה התתונה של גיהנם, ובירוש' בפרקין ה"ו:
דתני בשם ר' נחמיה כל דבר שהוא צריך למ"ד
מתחילתו ולא ניתן לו ניתן לו ח"א בסופו כגון
להוץ חוצה לשעיר שעירה לסוכות סוכותה מתיבין
לר' נחמיה והא כתיב ישובו רשעים לשאול אמר רבא
בר זבדא לדיימי התתונה של שאול, והנה רש"י
מתחיל בלשון הבבלי — בשינויים קלים — ומסיים
בדברי הירושלמי. (41) וכ"ה ביל"ש שם (כד"ה
כלפנינו). (42) לפנינו נוספה הוי"ו ע"פ מהרש"ל ואכן
כ"ה ברוב כתה"י. (43) יל"ש, וכ"נ ברשב"א. ואולי
קיצרו. (44) במאירי: כדכתיב. (45) אבל ישנו בכ"י
זה אחרי תי' "מצרימה". (46) וכן ביל"ש וברשב"א
ובמאירי (ברשב"א מביא רק: אלימה מצרימה).